Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΚΡΙΤΟΣ

Μηνιάτικη ανεξάρτητη-αδέσμευτη ηλεκτρονική έκδοση,
σε θέματα Θεάτρου Σκιών, σάτιρας και ευρύτερης ενημέρωσης
Περίοδος Α' Τεύχος 16 Ιούλιος-Αύγουστος 2020

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ

3. Παγκόσμια Ημέρα Συνεταιρισμών
4. Παγκόσμια Ημέρα Φεστιβάλ
5. Μνήμη πατρινού

καραγκιοζοπαίχτη Αντώναρου (1924-1999)

8. Παγκόσμια Ημέρα Αλλεργίας
11. Παγκόσμια Ημέρα Πληθυσμών
15. Παγκόσμια Ημέρα Νεανικών Δεξιοτήτων
17. Παγκόσμια Ημέρα Διεθνούς Δικαιοσύνης
18. Διεθνής Ημέρα Νέλσον Μαντέλα
28. Παγκόσμια Ημέρα Ηπατίτιδας
30. Διεθνής Ημέρα Φιλίας
30. Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

9. Παγκόσμια Ημέρα Ιθαγενών
12. Παγκόσμια Ημέρα Νεολαίας
15. Παγκόσμια Ημέρα Φάρων
19. Παγκόσμια Ημέρα Φωτογραφίας

21. Διεθνής Ημέρα Μνήμης και Τιμής στα Θύματα της Τρομοκρατίας
22. Διεθνής Ημέρα Μνήμης των Θυμάτων Πράξεων Βίας που βασίζονται στη Θρησκεία ή την Πίστη
23. Παγκόσμια Ημέρα για την Υπενθύμιση του Δουλεμπορίου και της Κατάργησής του
30. Διεθνής Ημέρα για τα Θύματα των Βίαιων Εξαφανίσεων

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΚΡΙΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης
Τηλέφωνο: 210 46 16 664
Διόρθωση κειμένων:
Θωμάς Αθ. Αγραφιώτης
Εξώφυλλο: Πάνος Καπετανίδης

Τα κείμενα, που φιλοξενούνται στο ψηφιακό έντυπο “Ο Καραγκιόζης Αλογόκριτος”, εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις των συντακτών τους, κάτι που δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά και την αποδοχή τους από τους υπεύθυνους της ύλης του.

Δύο μέρες, μία 18 Ιουλίου (**Διεθνής Ημέρα Νέλσον Μαντέλα**) και μία 23 Αυγούστου (Παγκόσμια Ημέρα για την **Υπενθύμιση του Δουλεμπορίου** και της Κατάργησής του), για να μας θυμίζει κάτι, που έπρεπε να είχε εξαφανιστεί: Την ανθρώπινη δουλεία και τις φυλετικές διακρίσεις. Και ήρθε η κτηνώδης αστυνομία των ΗΠΑ και ο γελοιωδέστερος, ο πιο κυνικός, ο πιο αμόρφωτος πρόεδρος που πέρασε στην Αμερική, **ο Τραμπ**, να μας θυμίσει ότι υπάρχει ακόμα και στην αρχή της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα. Πρέπει να γίνει κάτι, ώστε αυτό να σταματήσει.

“Την γλώτταν μου έδωκαν ελληνικήν”

Με αφορμή τη ρατσιστική έως σαδιστική συμπεριφορά της Αστυνομίας των ΗΠΑ και τελικά την δολοφονία του αφροαμερικάνου Τζορτζ Φλόιντ, με γνωστά αποτελέσματα καταστροφών και λεηλασιών (οι λύκοι στην αναμπουμπούλα χαίρονται), ήρθε στην επιφάνεια και πάλι το ρατσιστικό μίσος που ακόμα υπάρχει στην Αμερική, στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε αποικιοκρατικές χώρες. Δίκαιο και σωστό να ξαναδούν οι κοινωνίες τρόπους συμπεριφοράς και καταπολέμησης του ρατσιστικού μίσους. Να υπάρξουν αυστηρές έως εξοντωτικές ποινές για περιπτώσεις ρατσισμού ειδικά από εκπροσώπους των αρχών των χωρών αυτών, που σαφώς περιλαμβάνουν θέματα «κατάχρησης εξουσίας», αλλά και την εξάρθρωση ρατσιστικών-φρενοβλαβών οργανώσεων τύπου Κου Κλουξ Κλαν και την κατάργηση της

οπλοφορίας.

Παράλληλα όμως, αναπτύσσεται μια ιδιότυπη μορφή λογοκρισίας με κατεύθυνση την παρεμπόδιση ελεύθερης έκφρασης του λόγου, της τέχνης και εν γένει του μεγαλύτερου αγαθού του ανθρώπου μετά την υγεία του: Την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ!

Είχα ξαναγράψει κριτικά για το φαινόμενο που εξαπλώνεται και στην Ελλάδα, όπου βέβαια ελάχιστα ενδημούσε το ρατσιστικό μίσος, αλλά με τα κόμπλεξ, τις εμμονές, αλλά και την οικονομική εκμετάλλευση ορισμένων οργανώσεων, που με τη μορφή **Μ.Κ.Ο.** εμφανίστηκαν μαζί με την έλευση προσφύγων, προερχομένων από εμπόλεμες χώρες και οικονομικών μεταναστών, που όλοι αυτοί λαθραία εισήλθαν στη χώρα μας, μέσω της Τουρκίας, που αυτή έχει σύνορα με εμπόλεμες χώρες και που διασυνδέεται με απευθείας αεροπορικές πτήσεις με χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Οργανώσεις που με πρόσχημα τη δήθεν βοήθεια αυτών των δυστυχισμένων ανθρώπων, στην ουσία έχουνε ανοίξει μια κερδοσκοπική «μπίζνα» που υποκρύπτει σχέσεις τους και απευθείας συνεννοήσεις με δουλεμπόρους της, απέναντι από τα νησιά του Αιγαίου μας, πλευράς και με την επικάλυψη της **«Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους… “πρόσφυγες”».**

Η **Athens Review of Books** καταγγέλλει τον **Παναγιώτη Δημητρά** ότι λειτουργεί πολλές **ΜΚΟ** και ότι έχει δημιουργήσει βιομηχανία μηνύσεων. Τουλάχιστον **200 δικογραφίες** έχουν σχηματιστεί από τις μηνύσεις του. Ο εκδότης **Μανώλης Βασιλάκης** φέρνει στη δημοσιότητα το υπόμνημα με το οποίο έχει απαντήσει στη μήνυση του κ. Δημητρά. Στην απάντησή του αποκαλύπτει ότι ο ***«εθνικός μηνυτής»***, όπως τον αποκαλεί, λειτουργεί μια σωρεία ΜΚΟ **με έδρα μια ταχυδρομική θυρίδα στα Γλυκά Νερά**. Ανάμεσά τους το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι **(ΕΠΣΕ)**, του οποίου η Παγκόσμια οργάνωση **έχει βάλει λουκέτο από το 2007** κατόπιν οικονομικού σκανδάλου, η Εταιρεία Επικοινωνιακής και Πολιτικής Έρευνας **ΕΤΕΠΕ**, η Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων (**ΕΟΔΚ**), των Συνεργαζόμενων Οργανώσεων και Κοινοτήτων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Ρομά στην Ελλάδα (**ΣΥΚΑΔΡΕ**) και η Ένωση Ουμανιστών\Ουμανιστριών Ελλάδος.

Από τις 200 δικογραφίες, συνεχίζει ο κ. Βασιλάκης, σχεδόν όλες έχουν καταλήξει σε **αθωωτικές αποφάσεις**, έχουν όμως στοιχίσει ανυπολόγιστα ποσά στο Ελληνικό Δημόσιο και έχουν επιφέρει μεγάλη ηθική και οικονομική ζημία στα θύματά του ***(06.03.2020 Πηγή: ath-ensvoice.gr).***

Αν υπήρχε έστω και το παραμικρό αντιρατσιστικό υπόβαθρο σε

αυτούς που χρηματοδοτούν τις συγκεκριμένες ΜΚΟ στην Ελλάδα, θα μπορούσα να υπέβαλα ένα και μόνο ερώτημα: Αν κάποιος που, εν τη ρύμη του λόγου του, εξέφρασε μια «ρατσιστική», ας την πούμε, φράση και μετά τραβηχτεί στα δικαστήρια από τον κ. Δημητρά, αυτός θα μετανιώσει μετά από τυχόν καταδίκη του **ή θα καταστεί μαχητικός «ρατσιστής» στο μέλλον;** Μήπως όλα αυτά δεν αποτελούν ένα καλό λόγο για την **άνοδο της «Χρυσής Αυγής»;**

Είμαστε, λοιπόν, στην Ελλάδα. Μια πλούσια χώρα τουλάχιστον από αγαθά αισθήματα απέναντι στους συνανθρώπους μας. Αλλά (σε αντίθεση με τα αγγλικά ας πούμε), έχουμε και μια **πλούσια γλώσσα**. Πλούσιο λεξιλόγιο και εκφράσεις. Έτσι έχουμε την λέξη **«μετανάστης»** και εννοούμε αυτόν που ταξιδεύει νόμιμα από τη χώρα του σε μια άλλη, για να δουλέψει **νόμιμα**. Έχουμε και το «**λαθρομετανάστη**» Δηλαδή αυτόν που εισέρχεται λαθραία σε μια χώρα, χωρίς να τον καλέσει κανένας, χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα. Φυσικά η γλώσσα μας **δεν αναφέρεται σε «λαθραίο άνθρωπο»** αλλά στην **ιδιότητα** που του προσδίδεται από ένα παράνομο ταξίδι. Όπως ο «**λαθροθήρας**» αυτός δηλαδή που **κυνηγάει λαθραία** ή ο «**λαθρεπιβάτης**», που εννοεί αυτόν που **ταξιδεύει χωρίς εισιτήριο**.

Αυτή λοιπόν τη γλώσσα μας, την ελληνική γλώσσα, δεν τη διαπραγματευόμαστε με κανένα «δικαιωματιστή».

Παράλληλα με τη γλωσσική αμάθεια, βαδίζει και η πολιτισμική. Λόγου χάρη, μπήκες στον ελλαδικό χώρο με όποιον τρόπο μπήκες: Θα σεβαστείς τα ήθη και έθιμα του τόπου που βρέθηκες. Το αντίθετο ονομάζεται στην ελληνική γλώσσα **«αγνωμοσύνη»** και για τους Έλληνες **θεωρείσαι αποδιοπομπαίος**, και η αναγκαστική-ανθρωπιστική φιλοξενία σου τελειώνει. Αν πάμε δε στην εξίσωση του «**Πατριώτη**» με «**ακροδεξιό**», ολοκληρώνεται το λεξιλόγιο των «**εθνομηδενιστών**», που είπε και ο **Μίκης**.

Τα υβρίδια του οργουελισμού

Η προσχώρηση των δικαιωματιστών από γενέσεώς τους, στην ομογενοποιημένη «**σκέψη**» **της παγκοσμιοποίησης** ήταν αναπόδραστη, ήταν εκ των ων ουκ άνευ. Για τούτο, μετέρχονται όλη τη σημειολογία της προπαγάνδας, μετερχόμενοι έννοιες που δεν καταλαβαίνουν (πατριωτισμός), κάνουν ότι καταλαβαίνουν (διεθνισμός) ή διαστρεβλώνουν (τα πάντα όλα). Πολιτική ορθότητα, πολυπολιτισμός, μεταμοντερνισμός, είναι μερικά μόνον από τα υβρίδια αυτού του οργουελικού κόσμου.

Υπό αυτή την έννοια, πλείστοι όσοι δικαιωματιστές, ***(πόσω μάλλον οι επί χρήμασι δικαιωματιστές)***, βρίσκονται πολύ **πιο δεξιά από**

τη Δεξιά, όχι μόνον διότι δεν αντιστρατεύονται τις επιλογές της, αλλά διότι κυρίως τις διαχειρίζονται. Κι όταν λέμε **Δεξιά**, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, εννοούμε και την ενσωματωμένη Αριστερά (με όλες τις αριστερίστικες ουρές που έχει δέσει στο άρμα της).

Όταν, λόγου χάριν, μεγάλο μέρος των χρημάτων για τους πρόσφυγες **πάει στις τσέπες των ΜΚΟ**, **γιατί οι ΜΚΟ να εναντιωθούν στις δυνάμεις που με τον πόλεμο παράγουν τους πρόσφυγες;** Έτσι, οι δικαιωματιστές είναι «**καλοί**», για να διαχειρίζονται τα αποτελέσματα των προβλημάτων, αλλά όχι τις αιτίες τους.

Βρείτε μου ένα δικαιωματιστή που να μην λέει τον **πατριωτισμό** εθνικισμό, που να αγωνίζεται για το μεροκάματο, που να μην κατηγορεί το λαό για λαϊκισμό, που να μην χρησιμοποιεί αφορισμούς του συρμού (λόγου χάριν **«το παπαδαριό»**). Βρείτε μου έναν που να καταλαβαίνει ότι η πολιτική των ΗΠΑ στο Σκοπιανό δεν μπορεί να είναι διεθνιστική, βρείτε μου έναν και τότε όλα όσα έγραψα παραπάνω δεν έχουν κανένα νόημα…

Δεν θα ασχοληθώ άλλο με το «***λεξιλόγιο***» των δικαιωματιστών και το ***«απαγορευμένο λεξιλόγιο»***, που εισήγαγε η άνοδος των δικαιωματιστών στην εξουσία και την πολιτική των **«ανοιχτών συνόρων»**. Άλλωστε, το προφανές ότι το κόμμα των δικαιωματιστών εξοστρακίστηκε από την εξουσία και βαίνει προς το μητρικό 3%. Παράλληλα, το κόμμα της ***«Χρυσής Αυγής»*** οδηγήθηκε σε αναγκαστική αποδόμηση. Φυσικά, δεν μας λείπουν οι λαϊκιστές με

τις ***αυθεντικές επιστολές*** του ***«Κυρίου ημών Ιησού Χριστού».*** Δεν εξαλείφονται οι ηλίθιοι ούτε με κηραλοιφές.

Τελευταία και τυχερά θύματα της ανοησίας των δικαιωματιστών είναι

το ρύζι «Μπάρμπα Μπεν» (Uncle Ben's) που θεωρείται ρατσιστικό, και η ταινία ***«Όσα παίρνει ο άνεμος»***.

Το έπος του **1939**, με τα ***δέκα Όσκαρ***, που θεωρείται κλασικό. Αφαιρέθηκε από την υπηρεσία streaming του HBO Max, μετά τις **αντιδράσεις** για το ότι προάγει

τη ρατσιστική απεικόνιση μαύρων χαρακτήρων.
(Η HBO Max είναι ένα αμερικανικό βίντεο συνδρομής για τη ζήτηση streaming υπηρεσία από την WarnerMedia Entertainment).

Εκπρόσωπος του HBO Max είπε: *«Το **"Όσα παίρνει ο άνεμος"** είναι προϊόν της εποχής του και απεικονίζει μερικές από τις εθνικές και φυλετικές προκαταλήψεις που, δυστυχώς, ήταν συνηθισμένες στην αμερικανική κοινωνία».*

Πάμε δηλαδή και σε αυτήν την περίπτωση στην άλλη άκρη. Αυτή η άκρη βοηθάει, ενισχύει το ρατσισμό. Κοιτάξτε πώς μοιάζουν η καταστροφή του πολιτισμού των ανεκτίμητης αξίας αρχαιοτήτων στο Μουσείο της Μοσούλης. Στολίδια του πολιτισμού των **Ασσυρίων και των Ακκαδαίων** με τη γελοιότατη πρόφαση ότι ***«ο προφήτης Μωάμεθ <u>γκρέμισε τα είδωλα</u> με τα ίδια του τα χέρια, όταν έφτασε στην Μέκκα. Έχουμε διαταγή από τον προφήτη μας να ρίξουμε κάτω τα είδωλα και να τα καταστρέψουμε. Οι σύντροφοι του προφήτη το έκαναν τότε, όταν κατακτούσαν τις διάφορες χώρες».***

Αυτού του είδους την «***πολυπολιτισμικότητα***» οι Έλληνες <u>δεν θα τη δεχτούν</u>. Δεν θα τη ασπαστούν **ΠΟΤΕ**!

Επιτέλους ας το μάθουν κάποιοι: Ναι! Οι μαύροι υπέφεραν κατά το 1**8ο και 19ο αιώνα, σαν σκλάβοι των λευκών στις ΗΠΑ.** Όμως, **αυτοί που τους ξερίζωσαν** από τα χωριά τους στην Αφρική και τους έφεραν κοπάδια στα λιμάνια, **<u>ήταν Άραβες και Τούρκοι μουσουλμάνοι δουλέμποροι</u>**, **υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.**

Οι ίδιοι δηλαδή που ακολουθούσαν τον **Δράμαλη** και τον **Ιμπραήμ Πασά** στις εκστρατείες τους μέσα <u>στον ελληνικό χώρο</u> και **έστελναν χιλιάδες γυναικόπαιδα επαναστατημένων Ελλήνων στα σκλαβοπάζαρα**. Απλά, οι Έλληνες, σαν λευκοί, δεν μπορούσαν να πουληθούν στους Αμερικανούς.

Αρνούμαι, λοιπόν, να πάρω επάνω μου τις συλλογικές ενοχές των λευκών απέναντι στους μαύρους.

Οι **ενοχές**, για λογαριασμό **κάποιων χιλιάδων λευκών Αγγλοσαξόνων τυχοδιωκτών**, <u>δεν με αγγίζουν</u>. Ας τα βρουν οι απόγονοί

τους με τις ενοχές τους. Ούτε σκλάβους είχαμε ποτέ, ούτε φερθήκαμε με τέτοιο τρόπο σε ανθρώπους άλλου χρώματος. Μπορεί να είχαμε έναν ***«αθώο ρατσισμό»*** και να τραγουδούσαμε μαζί με τον **Ζαμπέτα** για τον ***"αράπη, το μαύρο, το σκύλο, τον ταμ-ταμ-ταμ"*** και να βάφαμε μαύρο τον **Βουτσά**, αλλά αυτό προερχόταν από **αφέλια**, <u>όχι από μίσος</u>. Ακόμα και στον Καραγκιόζη μας, γρήγορα αφαιρέσαμε τη σκηνή που ο Καραγκιόζης **έριχνε στο φούρνο το Αραπάκι, επειδή τον κορόιδευε**, την ίδια στιγμή που έδειχνε **<u>ρωμαλέο και ισχυρό</u>** τον **«Μαύρο της Ανατολής»**, που τον έφερνε ο **χριστιανομάχος Βεζίρης,** για να αφανίσει τους επίδοξους χριστιανούς γαμπρούς.

Άρα εγώ, <u>ΜΠΟΡΩ να αναπνεύσω</u>...

Αλλού είναι οι φονιάδες.

Ας θυμηθούμε ακόμα ένα γεράκο Αμερικανό, που μου είχε πει μια πολύ σοφή διαπίστωση:

«Γιε μου, στις ΗΠΑ υπάρχουν δύο είδη ρατσισμού. Στο Νότο, δεν έχει σημασία πόσο κοντά σου θα είναι ο μαύρος, <u>αρκεί να μην ανέβει κοινωνικά πάνω από σένα</u>. Στο Βορρά, δεν έχει σημασία πόσο ψηλά κοινωνικά θα ανέβει, <u>αρκεί να μην είναι κοντά σου</u>».

Συνεπώς, οι ανιστόρητοι ηλίθιοι που μας ταυτίζουν με το λευκό ιδιοκτήτη σκλάβων και όχι με το μαύρο σκλάβο των Οθωμανών, καλό θα ήταν να διαβάσουν λίγη Ιστορία, εκτός από **Μπακούνιν** (που τους κούναγε) και **Ένγκελς**.

Τελειώνοντας θα πω: Πώς να το κάνουμε. **Οι λέξεις δεν κρύβουν ρατσισμό**. Ο ρατσισμός κρύβεται στη συνείδηση που δημιουργείται από συναισθήματα.

Η λέξη «**μαύρος**» είναι μια λέξη χωρίς συναισθήματα. Το ίδιο η λέξη «**λευκός**», ο «ερυθρόδερμος», ο «σκουρόχρωμος», ο «γύφτος» (εκ του Αιγύπτιος, όπως ο Αίσωπος από το Αιθίοπας). Το ίδιο άδολη και χωρίς ρατσισμό η λέξη «μυταράς», κακομούτρης, καμπούρης, ο χοντρός και ο λιγνός.

Κορωνίδα η πλούσια Ελληνική γλώσσα. Τα συναισθήματα τα βάζουν οι χαρακτήρες, δηλαδή οι ίδιοι οι άνθρωποι. Ας φτιάξουμε χαρακτήρες χωρίς πάθη, χωρίς μίση. Ανθρώπους που να διακατέχονται από αγάπη και όχι μίσος.

Πάνος Καπετανίδης

Έφυγε ο ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

«Δεν έχει καμία σημασία η ζωή μου, το έργο μου ας μείνει μόνο».

«Σε όποια φάση και να με συναντήσεις, θα με δεις σε μια τρέλα, να κάνω πολλά πράγματα μαζί. Όλη μου τη ζωή αυτό κάνω: Μπορεί να κάνω ένα ντοκιμαντέρ και ταυτόχρονα κείμενα για περιοδικά, ποιήματα, πεζά, όλα μαζί. Δεν μπορώ εκ φύσεως να κάνω μόνο ένα πράγμα. Κάθισα και το σκέφτηκα, έχει μία διαλεκτική σχέση αυτό, αφού το ένα σε πετάει στο άλλο, ξεκουράζεται το πρώτο, πας στο δεύτερο κ.ο.κ.. Συνομιλώ πια με ό,τι κάνω, αν και το θεωρώ διαστροφή! Δεν μπορώ να κάθομαι, καθόλου όμως! Αισθάνομαι ότι είμαι άρρωστος, έχω τύψεις, ενοχές, πρέπει συνέχεια με κάτι να καταπιάνομαι».

Μερικές φορές, πιο πολύ αγαπάμε ένα φίλο που τον βλέπουμε τακτικά, παρά ένα φίλο που τον βλέπουμε αραιά και πού. Ελπίζω για το φίλο που αγαπάμε περισσότερο, ενώ τον βλέπουμε «αραιά και πού», να μην είναι η αιτία ότι αυτός ο φίλος δεν πρόλαβε να μας πικράνει. Τέτοιος φίλος μου ήταν ο Λευτέρης, που τον γνώρισα στα 1990 με την ευκαιρία της ταινίας του «Ο Δραπέτης». Έκτοτε, συναντιόμασταν «αραιά και πού», τηλεφωνιόμασταν «αραιά και πού», αλλά πάντα είχε ένα ελπιδοφόρο μήνυμα για την τέχνη, κυρίως του Θεάτρου Σκιών.

Σταχυολογώ μερικά σημεία από τη συνέντευξή του στην ***Εφημερίδα των Συντακτών***, στις **14 Γενάρη του 2018**, με τίτλο: ***«Αυτοί που τόλμησαν μας πήγαν μπροστά…»*** και στην **Κυριακή Μπεϊόγλου:**

https://www.efsyn.gr/tehnes/art-nea/248522_efyge-o-skinothetis-kai-poiitis-leyteris-xanthopoylos

Ο Λευτέρης Ξανθόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα στις **18 Φεβρουαρίου το 1945**. Φοίτησε στη **Νομική σχολή του Πανεπιστήμιου Αθηνών**, χωρίς να φτάσει ποτέ στο πτυχίο. Κατά το διάστημα **1965-1972**, εργάστηκε ως υπάλληλος στην Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (**ΕΤΒΑ**). Από το 1972 έως το 1976 σπούδασε **κινηματογράφο στην Αγγλία,** στο **The London Film School.**

Το **1988**, με **υποτροφία** του **αμερικανικού ιδρύματος The Academy for Educational Development** και στα πλαίσια του Προγράμματος **International Visitor Program-The American Film**, μετεκπαιδεύτηκε στις τάσεις και τεχνικές του σύγχρονου κινηματογράφου, **σε στούντιο των ΗΠΑ**.

Από το **1995 δίδασκε σε ανώτερες σχολές Δραματικής Τέχνης** και σε εργαστήρια θεατρικών σπουδών το μάθημα του Κινηματογράφου και **της**

Ο Λευτέρης με τον Πρόεδρο Π. Καπετανίδη,
στα γραφεία του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών,
στην κοπή της Βασιλόπιτας & το "ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ" το 2013.

Υποκριτικής στον Κινηματογράφο.

Έχει δημοσιεύσει κείμενα και άρθρα στις εφημερίδες Τα Νέα και Ελευθεροτυπία και στα περιοδικά Αντί, Σύγχρονος Κινηματογράφος, Η Λέξη, Εντευκτήριο, Ευθύνη, Νέα Εστία, Σκαπτή Ύλη, Τραμ, Διαβάζω, Υπόστεγο, Οδός Πανός, Αντι-Κινηματογράφος, Νέα Συντέλεια, Το Δέντρο, Πλανόδιον κ.ά..

Το ποίημά του με τον τίτλο Χρονικό, από τη συλλογή Αντίψυχα, έχει ανθολογηθεί στο αναγνωστικό «Νεοελληνική Λογοτεχνία» της Β΄ Γυμνασίου (Ο.Ε.Δ.Β. 2006). Το **1967, βραβεύονται ποιήματά** του στον Γ' πανελλήνιο ποιητικό διαγωνισμό του περιοδικού Πανσπουδαστική με κριτική επιτροπή τους ποιητές **Νίκο Γκάτσο, Γιάννη Ρίτσο και Νικηφόρο Βρεττάκο**.

Το **1972**, εκδίδεται η πρώτη του ποιητική συλλογή με τίτλο **Αντίψυχα**. Ακολουθούν: **Περιπέτειες πλανόδιου σωματοφύλακα ονείρων, Το κόκκινο δωμάτιο, Σήκωσε το κεφάλι σου πατέρα, Η ορμή του νερού και των υδάτων, Άγγελος των πρώτων ημερών *(πεζό)*, Γιατί οι γυναίκες δεν αγαπούν τη βροχή, Η έβδομη βροχή και Γάτες αλλού *(μικρές ιστορίες).***

Διατέλεσε **Διευθυντής Προγράμματος στο MEGA CHANNEL** την εποχή της παντοδυναμίας του. Επίσης, Διευθυντής στην ΕΡΤ, την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων. Στην ΕΡΤ συμμετείχε στην εκπομπή **«ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ»**, όπου δημιούργησε εξαιρετικές εκπομπές, όπως την εκπομπή ***«Πού το πάει ο Καραγκιόζης»***.

-Όταν πρόσφατα η ταινία του **«Καλή πατρίδα, σύντροφε»** είχε μπει στη λίστα με τις είκοσι σημαντικότερες ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου, δίπλα στον «Δράκο» του Κούνδουρου, την «Ευδοκία» του Δαμιανού και τον «Θίασο» του Αγγελόπουλου, έπαθε σοκ, είπε: ***«Για δες πού 'μαι μέσα μαζί με ταινίες, τις οποίες λάτρεψα στη ζωή μου! Μεγάλη μου τιμή»!*** Τώρα, αυτή είναι μια κρίσιμη τοποθέτησή σου και θέλω να εξηγηθώ: Τελειώνοντας την ταινία μου ***«Ο Δραπέτης»*** το **1991**, αποφάσισα να μην ξανακάνω μεγάλου μήκους ταινία! ***Είμαι ολότελα ανίκανος να διαχειριστώ το βάρος της παραγωγής μίας ταινίας! Έπεσα έξω, κινδύνευσα να πάω φυλακή, χρωστούσα σ' όλο τον κόσμο, με κυνηγούσε το ΙΚΑ, παιδευόμουν χρόνια να ξοφλήσω και να συνέλθω. Δεν μπορώ να κλέψω! Όλοι κλέβουν, αλλά εγώ δεν μπορώ να κλέψω και είπα ότι η ψυχή μου ανήκει στο ντοκιμαντέρ και είμαι ντοκιμαντερίστας από τη φύση μου! Μόνο ντοκιμαντέρ θέλω να κάνω στο εξής»…***

-Τον Βάγγο πώς τον γνώρισες;

Ο Βάγγος ήταν γεννημένος το '22, ο τελευταίος μεγάλος της σχολής του Πειραιά. Άλλη

ήταν η σχολή του Πειραιά, άλλη της Αθήνας, άλλη της Πάτρας. Είχανε διαφορές στον τρόπο παιξίματος. Ήταν ο δάσκαλός μου, ο άνθρωπος που πλησίασα, όταν έκανα την ταινία μου ***«Ο δραπέτης»*** και χρειαζόμουν εγώ να μάθω τι γίνεται πίσω από τον μπερντέ. Με αγκάλιασε όλο αγάπη και ανιδιοτέλεια και πηγαίναμε στο ταρατσάκι του στη Νίκαια, που ήταν το εργαστήριό του και το πλυσταριό της γυναίκας του. Εκεί είχε στήσει ένα πανί και δίδασκε στους ηθοποιούς μου, τον Καζάκο, τον Τζώρτζογλου και τον Νινιό, πώς να κρατάνε τις φιγούρες και κυρίως τους δίδασκε το ήθος, διότι υπάρχει ένα ήθος μοναδικό πίσω από τον μπερντέ. Γίναμε στενοί φίλοι από το '91 και στα τέλη του '90 πήγαινα και τον έβλεπα που έπαιζε στα Βοτσαλάκια στην Καστέλλα. Ο Βάγγος ήταν πολύ ταπεινός επίσης, δεν ήθελε να «φαίνεται» και το λέει στο απόσπασμα που έβαλα στο βιβλίο.

-Μες στο βιβλίο, ωστόσο, παρατίθενται και άλλοι καραγκιοζοπαίχτες της πειραϊκής σχολής.

Είναι όσοι αναφέρονται στο βιβλίο. Έχει τεράστια έρευνα και τεκμηρίωση: Δρόμοι, διευθύνσεις, πλατείες, ο Βαμβακάρης, πως ήταν τα Λεμονάδικα τη δεκαετία του '40... Ο βομβαρδισμός του Πειραιά επίσης παρουσιάζεται από τα στούκας μέσα από την εξιστόρηση του Βάγγου, που ήταν παρών. Άρχισαν να τρέχουν με παρέα, γιατί τα κύματα από το τσουνάμι έφτασαν ως απάνω στις γραμμές του τραίνου! Στο τσακ γλίτωσαν να μην τους πάρουν τα κύματα.

-Γιατί ο τίτλος «Άνθρωπος μηδενικών αποχρώσεων»;

Εγώ είμαι. Δεν ξέρω αν θέλω νά ‘μαι έτσι. Κάποτε, που έβρεχε πάρα πολύ, έμπαινε στο σπίτι μας ο πατέρας μου στεγνός και τον ρωτάγαμε με τον αδερφό μου: «Μπαμπά, πώς και δεν βράχηκες, ενώ έξω ρίχνει τουλούμια;» Κι έλεγε γελώντας: ***«Περνάω ανάμεσα απ’ τις σταγόνες»***. Αυτό θα ήθελα κι εγώ: Να περνάω μέσα από τις σταγόνες κακίας, σταγόνες βρωμιάς και να μην λερώνομαι, να μην βρέχομαι, να μην έχω καθόλου αποχρώσεις σαν άνθρωπος. Να υπάρχω μόνο σαν δημιουργός, τίποτα άλλο. Δεν είναι πρωτότυπο αυτό. Ο ποιητής Κατσαρός μου το ‘χε πει: ***«Δεν έχει καμία σημασία η ζωή μου. Το έργο μου ας έχει μόνο». Δεν ανήκω*** στους καλλιτέχνες που βγαίνουν μπροστά από τα φώτα. Θα ήθελα να έχω μηδενικές αποχρώσεις...

-Κι όταν δεν θα είσαι εδώ;

Θα ήθελα να γράψουν στην ταφόπλακα μου: **«Δάσκαλος»**. Μόνο αυτό, τίποτα άλλο. Τα τελευταία χρόνια, διδάσκω υποκριτική στον κινηματογράφο σε δραματικές σχολές και έχω αναπτύξει μια μοναδική σχέση με τα πολύ νέα παιδιά. Πιο πολύ κερδίζω εγώ παρά αυτά. Δάσκαλος, λοιπόν!

Ακολουθεί ένα ανέκδοτο ποίημα που δημοσίευσε ο Αντώνης Μποσκοΐτης στις 10/06/2019 στο **«ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ»**:

https://www.koutipandoras.gr/article/synenteyxi-leyteris-xanthopoylos

ΓΕΡΩΝ ΠΥΡΟΤΕΧΝΟΥΡΓΟΣ ΣΥΝΟΜΙΛΕΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ

«Σιωπή Ποίησης»
Τιμητική σιωπή
στη μνήμη του
Λευτέρη του
Ξανθόπουλου
(1945-2020)...
Θ. Λ.

Δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα
καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ θὰ ἔρθουν
μετὰ ἀπὸ μένα
δὲν θὰ μπορέσουν
τίποτα
ποτὲ καὶ
σὲ κανέναν
Ἔτσι καὶ ἔφυγαν ὅλοι ὁ Μίλτος ὁ
Νώντας ὁ Θάνος ἡ Φρίντα ὁ Ἀνδρέας
ὁ Χρῆστος ὁ μεγάλος καὶ ὁ ἄλλος ὁ
Χρῆστος ὁ μικρὸς ἡ Λουκία ἡ Σούλη
ὁ Μιχάλης ὁ Νίκος ο γιός του Σήφη ἡ
Λιλίκα ἀπό την Κοκκινιά ὁ Γιῶργος ἀπὸ
τὰ Σωτηριάνικα ὁ Στέφανος ὁ Βάγγος ὁ
Τάσος ἀπὸ τὴν Μακρόνησο ἡ μάνα μου
καὶ πόσοι ἀκόμα

Ἄλλοι στὴν ὥρα τους

ἄλλοι νωρίτερα
φύγανε ὅμως
Δὲν θὰ μπορέσω
νὰ σταματήσω
αὐτὸ τὸ κακό
εἶπα
τίποτα
ποτὲ καὶ
σὲ κανέναν
Δὲν θὰ μπορέσω οὔτε καν
καὶ σὲ μένα τὸν ἴδιον
ἔτσι τοὺς εἶπα

Λευτέρης Ξανθόπουλος
31.12.2018

Και κάτι ακόμα για τον Λευτέρη:
Ο θάνατός του δεν αναφέρθηκε από κανένα κανάλι, από κανένα γκουμουτσοφόρο "δημοσιογράφο". Ούτε και από τις συχνότητες της ΕΡΤ στην οποία υπηρέτησε, σε αντίθεση με τον Αλέφαντο για τον θάνατο του οποίου γίνανε πλήθος αφιερώματα. Δικαιώνομαι για άλλη μια φορά, που δεν τους έχω σε καμία εκτίμηση. Κάφροι πέρα για πέρα!

Η γης του Καραγκιόζη

(Μονόπρακτο για το Θέατρο Σκιών)

© **Πιπίνα Δ. Έλλη**

Χαρακτήρες: Καραγκιόζης, Καπετάνιος,
Χατζηαβάτης, Κολλητήρι
Φιγούρες εικόνων: Τάκης Παλαιοθόδωρος

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Βρε… Βρε… Βρε… Η Αστυνομία πρωί-πρωί! Πώς και από εδώ, καπετάνιε;
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Δεν σου πέφτει λόγος, ειδικά εσένα, Καραγκιόζη! Ψάχνουμε για τη βελόνα που χάθηκε στ' άχυρα!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Τι λέτε; Τι βελόνα, άχυρα και πράσινα άλογα μολογάτε; Και είναι και πρωί και δεν ήπια ακόμη τον καφέ μου!
ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Ναι… Καλά λέει… Ο… Έχει άχυλα; Δεν έχει!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εσύ να μην μιλάς! Μεταβολή… Και δρόμο!
ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Γιατί, βλε πατέλα; Καλά λέει ο Χατζατζάλης!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: (Με ύφος) Άκου Καραγκιόζη… Εν πρώτοις, δεν σου πέφτει λόγος! Μην χώνεις τη μούρη σου εκεί που δεν σε σπέρνουν!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Συγγνώμη, Καπετάνιε! Κατ' αρχήν, δεν λέμε «μην χώνεις τη μούρη σου» κτλ.! Λέμε «τη μύτη σου» κτλ. κτλ.. Και κάτι ακόμα! Είσαι στο οικόπεδό μου απρόσκλητος!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: (Νευριασμένος) Ποιο οικόπεδό σου, Καραγκιόζη; Είσαι παράνομος εδώ, φίλε! Το μέρος δηλαδή που έχει στήσει την καλύβα του ο κυρ-Καραγκιόζης, δηλαδή ΕΣΥ, είναι αλλονών!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: ΣΩΠΑ! Όχι δα και παράνομος! Χρόνια και ζαμάνια βοσκάω εδώθε! Από την εποχή του Αλή! Εσύ… πόθεν κατέβηκες ή ανέβηκες… εδώ, στη δική μου γης, για νά 'χουμε καλό ερώτημα;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Καλά σου λέει… Πώς σε είπαμε; Α… Δεν μας πειράζει… Έλεγα, λοιπόν, ότι ετούτα τα χώματα είναι δικά μας! Δηλαδή του Καραγκιόζη! Πάρε δρόμο το λοιπόν!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Εσύ ποιος είσαι του λόγου σου; Δικαστής του καραγκιοζομπερντέ; Μιας χαμένης κιόλας υπόθεσης; Το χώμα που πατάτε, είναι του πεθερού μου και προίκα της γυναίκας μου!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τι λες, μωρέ! Όχι δα και χαμένης υπόθεσης! Επειδή θεωρείς τον εαυτό σου σπουδαίο και νταή, θαρρείς ότι θα σου περάσει; Ποιος πεθερός σου και ποια γυναίκα σου, τουρκόσπορε;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Σωστός! Σωστός!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εδώθε ήταν, είναι και θα είναι ελεύθερα όλα τα δάση και όλα τα νερά και όλη η γης και εγώ, ο ήρωας του καραγκιοζομπερντέ, έχω δικαιώματα να στήνω την καλύβα μου και να προσκαλώ τους φίλους μου! Ελλάδα ελεύθερη, Καραγκιόζης ελεύθερος!
ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Καλά τα λέει ο πατέλας μου!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Απέναντί μου άλλωστε είναι ο Βεζίρης και η Βεζιροπούλα… Απομεινάρια από την εποχή του Αλή! Τόλμα, αν σου περνάει, να τους κάνεις έξωση!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Καλά τα λέει ο φίλος μου, ο Καραγκιόζης! Τόλμα βρε, χαϊβάνι, κλέφταρε!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Ακούστε καλά εσείς οι δυο! Άλλη μια κουβέντα και

δικαιώματα να στήνω την καλύβα μου και να προσκαλώ τους φίλους μου! Ελλάδα ελεύθερη, Καραγκιόζης ελεύθερος!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Καλά τα λέει ο πατέλας μου!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Απέναντί μου άλλωστε είναι ο Βεζίρης και η Βεζιροπούλα… Απομεινάρια από την εποχή του Αλή! Τόλμα, αν σου περνάει, να τους κάνεις έξωση!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Καλά τα λέει ο φίλος μου, ο Καραγκιόζης! Τόλμα βρε, χαϊβάνι, κλέφταρε!

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Ακούστε καλά εσείς οι δυο! Άλλη μια κουβέντα και θα έχετε να κάνετε με το ασκέρι μου! Θα σας κλείσει στη σπηλιά του Σκυλόσοφου, που θα σας δεχθεί με ανοιχτή αγκαλιά, γιατί μούχλιασε έτσι άδεια που είναι… Και άντε να ξεμπλέξετε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Πλύνε πρώτα το στόμα σου, μαγαρισμένε κακότροπε, ψεύταρε και κλέφταρε, πριν αναφέρεις το όνομα του σεβαστού μας λεβέντη, του παπά-Διονύση του Φιλόσοφου! Αγράμματε!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ναι! Αμέ! Πλύνε πρώτα το στόμα σου! Και με ανθόνερο, μάγκα μου! Άκου, λέει, Σκυλόσοφος! Φτου σου, μαγαρισμένε τουρκόσπορε!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Να το πλύνω και εγώ το στόμα μου, πατέλα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Όχι εσύ, μωρέ! Είσαι γιος μου! Μαζί υποστηρίζουμε τον Δέσποτα Διονύση!

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Εννοεί τον… Σκυλόσοφο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Φιλόσοφο είπαμε! Είσαι εντελώς αγράμματος… Ξύλο απελέκητο είσαι… Δεν σκαμπάζεις από ελληνική ιστορία! Τι διάολο καπετάνιος είσαι, μωρέ; Ποιον υπηρετεί η αφεντιά σου, ε;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ιδέα δεν έχεις, σαπιοκάραβο! Το παίζεις και κάπταιν! Πού είναι το ασκέρι σου, ψεύτη και κλέφτη;

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: (Χαμογελάει πονηρά…) Πεινάτε, ωρέ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Να τος ο ψεύτης και κλέφτης του κερατά, που γύρισε σελίδα και παίζει νέο ρόλο! Εσένα τι σε κόβει, αν είμαστε χορτάτοι ή πεινασμένοι, «ωρέ»;

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: (Πονηρά) Να… Σκέφτομαι… Να σας κάνω μια πρόταση…

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Αφουγκραζόμαστε τις μπούρδες σου! Μάρτυράς μου ο φίλος μου, ο Χατζηαβάτης!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Κι εγώ! Κι εγώ, το Κολλητήλι!

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Εάν σας προσφέρω μερικά ευρουλάκια, θα κλείσετε τα μάτια σας και το στοματάκι σας και θα μας αδειάσετε τον πολύτιμο ετούτο χώρο;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Όχι! Βρε συ! Τι τρομερό! Είσαι αλάνθαστα τομάρι και κλέφταρος! Η πολιτεία μας σου έδωσε κανένα σχωροχάρτι για τα χαζά, που μας αραδιάζεις; Τα ευρουλάκια σου δεν περνάνε εδώθε, «κάπταιν» της κακιάς ώρας! Ό,τι κι αν είμαστε, πεινασμένοι-ξεπεινασμένοι!

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Ευκαιρία είναι! Τα μάτια σου άσπρισαν από τη λιγούρα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Άκου, καπετάνιε της κακιάς ώρας… Μπορεί να είμαι πεινασμένος, όχι όμως προδότης!

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Για πρόσεχε πώς μιλάς!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Σιγά και τρομοκρατήθηκα! Βρε, εσύ είσαι πουλημένος σε κάποιον! Και κοιτάς να μας εξαγοράσεις! Άκουσε καλά για τελευταία φορά! Η γης εδώθε είναι δική μου! Εδώθε

υπηρετήσαμε αιώνες!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Τον άκουσες, ψευτοκαπετάνιε, το φίλο μου! Άντε, πάρε δρόμο και μην κοιτάξεις πίσω σου! Εδώ είναι η χώρα των Σκιών και όχι των πουλημένων προδοτών…
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ουστ εδώθε… Άθλιε!
ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ: Μπλάβο, πατέλα μου! Μπλάβο, Χατζατζάλη μου! Ουστ εδώθε, πουλημένε! Μόλις μπήκαμε στο 2020… Και όχι στο 1820!

(Έρχονται εναντίον του και οι τρεις, Καραγκιόζης, Χατζηαβάτης και Κολλητήρι! Τον κυνηγάνε και τον χτυπάνε στα πόδια με τις βέργες, που στέκονταν όρθιες δίπλα στην πόρτα της καλύβας του Καραγκιόζη)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ουστ εδώθε, άθλιε, παλιάνθρωπε, απατεώνα!
ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Καλά ντε… Μην βαράτε! Θα φύγω τώρα, είπα! Φεύγω! Φεύγω αμέσως! Ωχ! Ωχ!
(Τραγουδούν οι τρεις τους, όσο τον κυνηγούν)
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ-ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ-ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ:

Καπετάνιε φωνακλά,
αδειασέ μας τη γωνιά,
κτήμα μας η γειτονιά,
δρόμο πάρε, τσαμπουκά!

Τέλος

Νερό,
ένα δημόσιο αγαθό

Ανήκω στους ανθρώπους που πιστεύουν πως το νερό θα έπρεπε να είναι δημόσιο αγαθό και να μην πληρώνεται. Το νερό δεν είναι ανθρώπινη δημιουργία, όπως το ρεύμα, αλλά ένα αγαθό απαραίτητο για την υγεία μας. Τα 2/3 του ανθρώπινου σώματος αποτελούνται από νερό, η ανάγκη του οποίου είναι απαραίτητη για την ύπαρξη της ζωής. Με δεδομένο το γεγονός πως ο άνθρωπος δεν ζει χωρίς νερό ούτε για λίγες ημέρες και την αναγκαιότητα για τη λήψη του να είναι περισσότερο επιτακτική το καλοκαίρι, εύκολα αντιλαμβάνεται κάποιος γιατί το νερό είναι ένα από τα υπέρτατα αγαθά.

Πολλές φορές, αναρωτιέμαι πόσο καθαρό είναι το νερό που πληρώνουμε. Πόσο καθαρές είναι οι σκουριασμένες βρύσες, από τις οποίες το προμηθευόμαστε και πόσο έχει ποτιστεί με διάφορα φυτοφάρμακα και χλώριο.

Μάθαμε να έχουμε νερό με ένα συγκεκριμένο τρόπο. Αν όμως ζούσαμε στην επαρχία και βρισκόμασταν κοντά σε πηγές με καθαρό νερό, θα προμηθευόμασταν ατόφιο και πεντακάθαρο αυτό το σπουδαίο αγαθό, χωρίς να έχουμε το φόβο μήπως το στερηθούμε.

Αν ερχόμασταν πιο κοντά στη φύση και βρίσκαμε την ισορροπία ανάμεσα στον τεχνοκρατικό τρόπο ζωής, τότε θα μπορούσαμε να βελτιώσουμε ποιοτικά τον τρόπο ζωής μας. Και σίγουρα υπάρχουν πολλοί τρόποι για να εξοικονομήσουμε νερό τόσο από πηγές όσο και ποτάμια, από τα οποία η χώρα μας -ευτυχώς- είναι γεμάτη. Δεν νοείται, για εμένα τουλάχιστον, να υπάρχει άνθρωπος που να στερείται το νερό για τον οποιονδήποτε λόγο.

Για αυτό, ας βρούμε πολλούς τρόπους ώστε να το εξοικονομήσουμε.

Μαρία Σκαμπαρδώνη

Ο Σταύρακας σε σπάνιο σχέδιο Βασίλαρου

Οι «Μεταμορφώσεις» του Σταύρακα Χ

Στη Βα εκδοχή των «Χαμένων Αγγέλων», ο Ιακυνθινός χαρτοπαίκτης Διονύσιος αντικαθίσταται από το μάγκα χαρτοπαίκτη Σταύρακα.

Φωτογραφία: Ο Σταύρακας του Γάκη Παλαιοθόδωρου

Πατρίκιος

Οι «Χαμένοι Άγγελοι» στον Μπερντέ:

Πράξις Βα

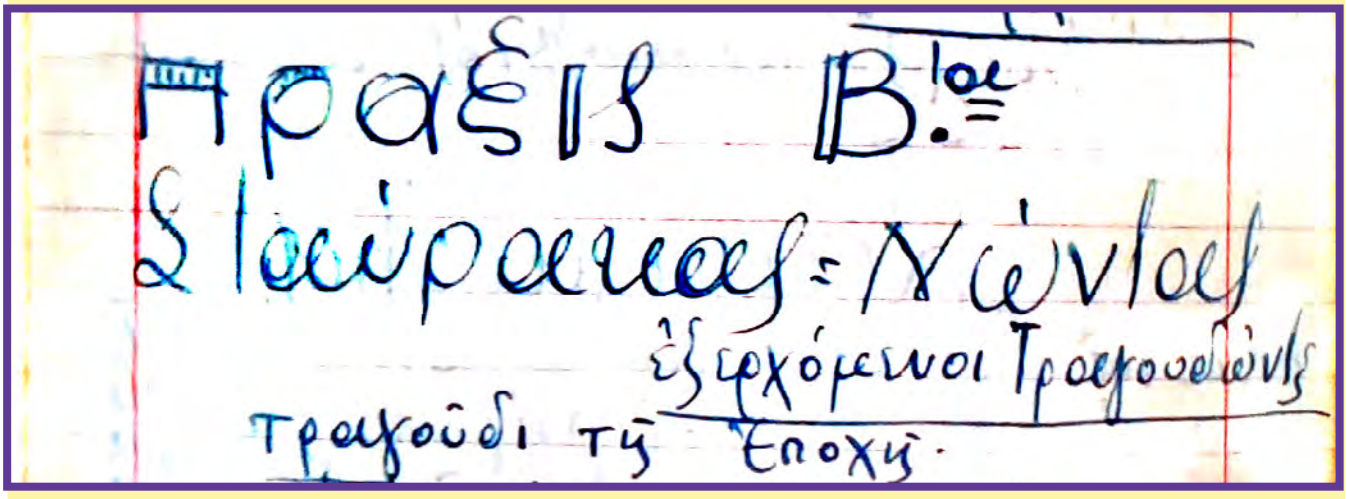

Σταύρακας - Νώντας

εξερχόμενοι τραγουδώντας τραγούδι της εποχής

Πατραϊνός

15) Στο Τρελάδικο

ΧΑΤΖ: Αχ! Βοήθεια!
ΚΑΡ: Με έφερες στο αμήν! Μου πήρες το φτυάρι; Πάρε με την κουτάλα.
ΧΑΤΖ: Βιτριόλι ήταν;
ΚΑΡ: Ναι! Το χιούμορ μου είναι βιτριολικό!
ΧΑΤΖ: Βρε! Εννοώ αυτό που μου πέταξες στα μούτρα!
ΚΑΡ: Μπα! Λίγο γιαουρτάκι είναι! Δροσιστικό!
ΧΑΤΖ: Αν καείς στο γάλα, φυσάς και το γιαούρτι! Στο μπουντρούμι!
ΚΑΡ: Για λίγο γιαουρτάκι;
ΧΑΤΖ: Βεβαίως! Σήμερα γιαούρτι, αύριο ποιος ξέρει τι άλλο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Δηλαδή να καταργήσουμε και τις μεταξύ μας καρπαζιές;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Βεβαίως! Είναι θέμα πολιτικής ορθότητας!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Και ποιος νομίζεις ότι είσαι;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ο τελάλης του Πασά! Κουρέψτε τον!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Αφού είμαι φαλακρός, βρε μαλαγάνα!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Δεν πειράζει. Στου κασίδη το κεφάλι πολλοί θα μάθουν κούρεμα.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Σιγά μην με κουρεύανε με το νόμο 4.000 σαν τέντυ-μπόυ.
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Εκεί έχεις μείνει; Εδώ πάμε να επαναφέρουμε την γκιλοτίνα!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Βρε! Τι κάνεις; Σοβαρολογείς; Θα με χώσεις μέσα;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ναι, υποβλήθηκε ήδη η σχετική μήνυση.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Για το γιαούρτι;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ναι, αν και ήταν τελικά όντως δροσιστικό. Κακώς φοβήθηκα.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Από τη στάνη του Μπαρμπαγιώργου. Είχε παλιώσει…
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ληγμένο; Να του στείλουμε τότε τάχιστα και το υγειονομικό!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Σοβαρέψου, Χατζατζάρη!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Κάτω τα χέρια από τον υπάλληλο της εξουσίας!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μα εσύ πας να με στείλεις στα μπουντρούμια του σαραγιού!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Τελικά θα σε πάω για ψυχιατρική νοσηλεία! Έτσι έμαθα μόλις!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Στο τρελάδικο; Θα με βγάλεις και τρελό τώρα;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Με ναρκισσιστική διαταραχή της προσωπικότητας!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Έχω ξαναπάει εκεί! Ως Δον Ηλίας Κολοκύθας! Δεν με νοιάζει!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ναι, αλλά δεν είχες πάει με σχετική εισαγγελική διάταξη!
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Δεν πειράζει! Αντέχω!
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Θα σε πειράξει, όταν πάρεις και το δρόμο προς Γκουλάγκ…
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τι είναι αυτό;
ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Υπομονή και θα το νιώσεις στο πετσί σου στο επόμενο τεύχος…

Speech and Voice in the Comic Performances of the Traditional Greek Shadow Theatre of Karaghiozis IV

«Η παρούσα εργασία γράφτηκε στην αγγλική και μεταφράστηκε στην πορτογαλική γλώσσα για ξένους ερευνητές. Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Móin-Móin του Πανεπιστημίου της πολιτείας της Σάντα Καταρίνα, Βραζιλία. Ακολουθεί η μετάφρασή της στα ελληνικά»

Ήχος και ομιλία στις κωμικές παραστάσεις του παραδοσιακού Ελληνικού Θεάτρου Σκιών 4

των Ιωάννα Παπαγεωργίου & Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

Ομιλία και Φωνή του καραγκιοζοπαίχτη

*Ο καραγκιοζοπαίχτης, καθώς κάνει τις φωνές όλων των φιγούρων, πρέπει να έχει μια ευέλικτη φωνή, εύκολα προσαρμοζόμενη στην ιδιαίτερη «**προσωπικότητα**» και στον τρόπο ομιλίας του κάθε χαρακτήρα. Η κατεξοχήν αυτή δεξιότητά του ονομάζεται «**αλλαξοφωνία**», η στιγμιαία και κατάλληλη αλλαγή της φωνής του από τον ένα χαρακτήρα στον άλλο. Χωρίς αυτήν τη δεξιότητα, ο ρυθμός της παράστασης διασπάται. Και ενώ τα κωμικά έργα απαιτούν περισσότερη σβελτάδα στην αλλαγή της φωνής, τα δραματικά έργα απαιτούν μεγαλύτερο θεατρικό ταλέντο από τον καραγκιοζοπαίχτη, ο οποίος πρέπει να εκφράζει πειστικά τη διάθεση ενός χαρακτήρα στο συγκεκριμένο πλαίσιο κάθε κατάστασης.1{Το τυπικό σκηνικό της παράγκας και του σαραγιού απαιτεί υπαίθρια δράση. Ακόμα και οι ιδιωτικοί διάλογοι ανταλλάσσονται στο δημόσιο χώρο. Ως αποτέλεσμα, οι εσωτερικές σκηνές είναι πολύ σύντομες και, σε αυτές τις σπάνιες περιπτώσεις, οι διάλογοι εκφωνούνται εκτός σκηνής.}*

*Η ομιλία του κάθε χαρακτήρα είναι, κατά κάποιον τρόπο, η επέκταση της κίνησής του. Μια φιγούρα πρέπει να κινείται όταν «**μιλάει**», προκειμένου να φαίνεται πιο ζωντανή και επίσης να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση ως προς το ποιος μιλάει.*

Πολλοί καραγκιοζοπαίχτες δεν μιλούν απλώς για λογαριασμό των χαρακτήρων τους, αλλά τους υποδύονται στην πραγματικότητα πίσω από τον μπερντέ τους, βιώνοντας τα συναισθήματα των φιγούρων με το ίδιο τους το σώμα. Ωστόσο, ο θεατής, μπροστά από το πανί, μπορεί να συλλάβει αυτά τα αισθήματα μόνο ακούγοντας τη φωνή, καθώς το πρόσωπο της φιγούρας παραμένει στατικό, όπως μια μάσκα. Ας διαβάσουμε έναν απολογισμό του τρόπου παιξίματος του Αντώνη Μόλλα. Ο Μόλλας ήταν ένας καραγκιοζοπαίχτης που έπαιζε στην Αθήνα κατά το διάστημα του πρώτου μισού του 20ού αιώνα. Η περιγραφή παρουσιάζεται από το μυθιστοριογράφο Στρατή Δούκα:

*«Στην κάθε κίνησί του, στην κάθε του έκφρασι βλέπεις να ζουν οι τύποι να παρελαύνουν τα γεγονότα που παρασταίνει. Κάθε κίνησις της φιγούρας του ανταποκρίνεται σε άπειρες του Μόλλα. […] Φαντασθήτε όταν μιλάν δυο [ανδρείκελλα], σχεδόν συγχρόνως και το καθένα με το χαρακτήρα του και τη φωνή του. Εκείνο που δεν μπορεί να το δώση στην φιγούρα, το μορφασμό, τον βλέπεις στο πρόσωπό του, στις προσπάθειές του τις γεμάτες φαντασία να κινήση τις φιγούρες του, τις γεμάτες από έκφρασι. Ένας ολόκληρος εκφραστικός θησαυρός του κορμιού, των ποδιών, των χεριών, των ματιών του, της κάθε ίνας του που βρίσκεται στην εντονώτερή της έξαρσι, προσπαθεί να διοχετευθή με πάθος στις φιγούρες του για να τις εμψυχώση» (**Δούκας 1932**).*

*Ένας άλλος καραγκιοζοπαίχτης, ο **Δημήτρης Μεϊμάρογλου**, ισχυρίζεται ότι στο διάστημα μεταξύ δύο μαχών κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, έδωσε ο ίδιος μια παράσταση περίπου σαράντα λεπτών χωρίς φιγούρες, μπροστά στα στρατεύματα, κάνοντας τους ψειριασμένους στρατιώτες να ξεκαρδιστούν στα γέλια (Μεϊμάρογλου 1965: 270).*

Οι καραγκιοζοπαίχτες πρέπει να μιμούνται ακόμη και γυναικείες φωνές. Η δυσκολία που έχει ένας άντρας να αποδώσει γυναικείο τόνο στη φωνή του είναι πιθανότατα ένας λόγος για τον περιορισμένο αριθμό γυναικείων χαρακτήρων στις παραστάσεις.

*Ο **Ρομ Γκούντας** υποστηρίζει ότι ένας καραγκιοζοπαίχτης θα έπρεπε να είναι ικανός στο «να χρησιμοποιεί τη φωνή του σε έξι τουλάχιστον διαφορετικούς τόνους: Σε φωνή σαν αυτή ενός καλού διάκου της εκκλησίας για τις ηρωικές φιγούρες της Επανάστασης του 1821. Σε "καθαρεύουσα", που μιλιέται με έναν επίσημο τόνο της φωνής από τον Πασά ή τον Βεζύρη. Σε μια ευχάριστα κολακευτική αλλά κακομοίρικη φωνή για τον Χατζηαβάτη. Σε μια απλή, **κοφτερή, βραχνή φωνή**, φιλτραρισμένη μέσα από μοτίβα ξένων ομιλιών για φύλακες και μισθοφόρους, όπως ο Βεληγκέκας. Σε μια διαπεραστική, ψιλή, **τρεμουλιαστή φωνή για γυναίκες**. Σε μια ισχυρή, πραγματική φωνή, σαν αυτή του πραματευτή, για τον Καραγκιόζη, που να βρίσκεται στα όρια μεταξύ παράπονου και τρομερού ήχου, διατηρώντας όμως την ίδια στιγμή έναν σοβαρό τόνο, ο οποίος αποδίδεται με καλό γούστο/μια καλή ποιότητα. Και τέλος, σε μια **ψιλή φωνή** ελαφρώς έρρινη με δυσχέρεια στην ομιλία για τη φιγούρα του **Κολλητηριού**» (Gudas 1986: 129-130).*

*Ο Γκούντας έχει παραλείψει να αναφέρει ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα της φωνής του καραγκιοζοπαίχτη. Παραδοσιακά, ο λάρυγγας έχει χρησιμοποιηθεί από μερικούς καραγκιοζοπαίχτες, ιδιαίτερα στην περιοχή της Πελοποννήσου, για να δώσει στη φωνή τους μια ιδιαίτερη σκληρή χροιά. Ο συγκεκριμένος όρος που χρησιμοποιείται για αυτό το είδος τροποποιημένης φωνής είναι «**λαρυγγοφωνή**». Εκτός από τη «λαρυγγοφωνή», οι καραγκιοζοπαίχτες μπορούν να εφαρμόσουν πιο ελεύθερους τρόπους ομιλίας στη μίμηση της φωνής που είναι πιο κατάλληλη για κάθε φιγούρα. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη συνηθισμένη τους φωνή, ελαφρώς τροποποιημένη μέσω της στοματικής κοιλότητας. Τέλος, μπορούν να συγκεράσουν τεχνικές, συνδυάζοντας το λάρυγγα (σε ένα μικρότερο βαθμό) και τη στοματική κοιλότητα. Συνολικά, ο **Μιχάλης Χατζάκης** έχει διακρίνει δεκαπέντε διαφορετικούς τύπους φωνής στον Καραγκιόζη (Χατζάκης 1998: 138-39).*

*Επιπροσθέτως, ένας καραγκιοζοπαίχτης θα πρέπει να πετύχει τη δεξιοτεχνική μίμηση των ιδιωμάτων διάφορων περιοχών της Ελλάδας, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στην καταγωγή του κάθε χαρακτήρα: της αργκό του πειραιώτικου υπόκοσμου, της καθαρεύουσας των μορφωμένων, ακόμα και της ιδιόμορφης γλώσσας του **Εβραίου (Caïmi 1935: 140)**, της ντοπιολαλιάς της Ρούμελης, στην οποία συνήθως απαλείφονται τα μη ισχυρά υψηλά φωνήεντα των λέξεων, και της ντοπιολαλιάς της Ζακύνθου με τη ρυθμική άρθρωση και τις ιταλικές λέξεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να χρειαστεί να μιμηθεί το κρητικό ιδίωμα, όταν χρησιμοποιεί τη λιγότερη συχνή φιγούρα του Μανούσου. Ο καραγκιοζοπαίχτης **Γιάννης Ρούλιας** (**1872-1905**), από την **Αμφιλοχία**, ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένος στην ομιλία του Μπαρμπαγιώργου, αφού και ο ίδιος αλλά και ο φανταστικός του ήρωας κατάγονταν από την ίδια περιοχή. Στην πραγματικότητα, ο Ρούλιας, πιθανόν σε συνεργασία με τον καραγκιοζοπαίχτη **Δημήτρη Σαρδούνη ή Μίμαρο**, ήταν ο δημιουργός της φιγούρας του **Μπαρμπαγιώργου**.*

*Η σημασία της ομιλίας στις παραστάσεις του Καραγκιόζη εκφράζεται με γλαφυρότητα στο διήγημα **«Της τέχνης τα φαρμάκια»**, που εκδόθηκε το **1917** από τον **Γιάννη Βλαχογιάννη**. Βασίζεται στη ζωή του Γιάννη Ρούλια (ονομάζεται **Φούλιας** στην ιστορία) και διαδραματίζεται σε μια ανώνυμη πόλη της Ελλάδας. Ένα δίλημμα προκύπτει όταν ο **μπoέμ Φούλιας**, κατά την προετοιμασία μιας παράστασης, ανακαλύπτει ότι οι φιγούρες του έχουν κλαπεί. Στην ιστορία, οι βοηθοί του μάστορα Ρούλια είναι τρία χαμίνια. Έχουν τα παρατσούκλια: **Βρακάκος, Τσιμπλής και Αποφόρης**. Οι ηλικίες τους κυμαίνονται από έντεκα έως δεκαέξι χρονών, ο Τσιμπλής είναι ο νεότερος και ο Βρακάκος ο μεγαλύτερος (Βλαχογιάννης 1986: 20-21).*

*Ο Αποφόρης, ο κλέφτης των φιγούρων, είχε κερδίσει την εμπιστοσύνη του Φούλια (η οποία ήταν η καλύτερη ανταμοιβή που θα μπορούσε ποτέ να επιθυμήσει, και απέκτησε το δικαίωμα να μπαίνει στο παράπηγμα και να εργάζεται εκεί. Πίσω από τον μπερντέ, όχι μόνο ανακάλυψε ολόκληρο το μυστήριο του θεάτρου, αλλά έμαθε και πολλά άλλα πράγματα επίσης. Το κύρος του μεγάλωσε μεταξύ των άλλων παιδιών, που τον αντιμετώπιζαν με σεβασμό για οτιδήποτε είχε να κάνει με τα μυστήρια, τα μυστικά, τις δεξιότητες ερμηνείας και τους νόμους και τρόπους του μικροθεάτρου. Γιατί δεν υπήρχε τίποτα που το μυαλό του δεν σημείωνε, καθετί το θυμόταν για πάντα με ακρίβεια. Θα μπορούσε να περιγράψει τέλεια τον επιδέξιο χειρισμό των φιγούρων, την ομιλία κάθε ήρωα, τους κανόνες, τις τεχνικές και όλα τα μυστικά της τέχνης. Κανένα από τα υπόλοιπα παιδιά δεν μπορούσε να τον συναγωνιστεί στη μίμηση της φωνής του Καραγκιόζη. Ο ίδιος ήξερε ότι αυτό ήταν το πιο δύσκολο πράγμα να επιτευχθεί και το τόνιζε εμφατικά στους μικρούς ακόλουθούς του, που έχασκαν γύρω του. **«Άμα δεν "κάνεις"** τον Καραγκιόζη, χάνεις τα κόπια σου», θα έλεγε μιμούμενος τη φωνή του Φούλια. Έκανε ακόμα κριτική και για τους άλλους καραγκιοζοπαίχτες, καθώς είχε ήδη επισκεφτεί τα θέατρά τους. Ωστόσο, από όλους τους θιασάρχηδες, αποφάσισε να αγαπήσει και να αφοσιωθεί στο Φούλια. Και εξακολουθούσε να κάνει κήρυγμα στα άλλα πιτσιρίκια για το μάστορά του:*

«Κανένας δεν κάνει τον Καραγκιόζη σαν τον Φούλια, όμως όλοι τους να μαζωχτούνε δε θα καταφέρουν ένα Μπαρμπαγιώργο, όπως τονέ καταφέρνει αυτός. Όμως το σιορ Διονύσιο τον καταφέρνει καλύτερα ο Φλώρος. Αυτός κάνει και Κεφαλλονίτη και Κορφιάτη. Σ' αυτό δε μπορεί άλλος κανένας τίποτα! Τι τα θέλεις όμως αυτά τα προσώπατα, άμα έχεις Καραγκιόζη, Μπαρμπαγιώργο και Ντερβέναγα καλό;» (Βλαχογιάννης 1986: 51-52)

Λίγο μετά την κλοπή, ο Ρούλιας ανακαλύπτει το μέρος, στο οποίο κρύβεται ο Αποφόρης και μαζί με τον Τσιμπλή, χωρίς να φαίνεται, τον ακούει να παρασταίνει με τις φιγούρες του Καραγκιόζη:

Η φυσική ικανότητα, που είχε επιδείξει ο Αποφόρης, παρουσιάζοντας αυτές τις σκηνές, έκαναν τον Τσιμπλή να κοιτάζει το μάστορα με άφωνο θαυμασμό.

«Τον ακούς, ρε; Βλέπεις τι παιδί είν' αυτό; Κοίταξε να του μοιάσεις, κακομοίρη».

«Θα παρασταίνει με τις κλεμμένες φιγούρες», είπε ο Τσιμπλής ζηλιάρικα.

«Ρε μαγκούφη, δεν καταλαβαίνεις; Παίζει, ρε, γυμνάζεται, μιλάει με τον εαυτό του… Τι να τις κάμει τις φιγούρες; Σκύψε στο παραθυράκι, μίλα του, θα δεις. Έχει φιγούρες; Βάνω το κεφάλι μου» (Βλαχογιάννης 1986: 69-70).

Ρυθμός και Ταλέντο

*Στις παραστάσεις του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών, κάθε στοιχείο (ομιλία, κίνηση, αλλαξοφωνία, αστεία κτλ.) γίνεται τμήμα μιας αδιάσπαστης δομής, μέσω της ενοποιητικής ποιότητας του ρυθμού. Ο **ρυθμός** αποτελεί επίσης γνώρισμα του δραματικού θεάτρου (Stanislavsky 2008: 465-506). Η αίσθηση του ρυθμού και η τήρηση των απροσδιόριστων νόμων του θα πρέπει να νοούνται ως ένα είδος εμπειρικής γνώσης, η οποία μεταδίδεται προφορικά από τη μια γενιά στην άλλη, από το μάστορα στο μαθητή. Κατά τη διάρκεια της μαθητείας, οι καραγκιοζοπαίχτες εσωτερικεύουν, ασυνείδητα, αυτήν τη γνώση και όταν γίνουν ανεξάρτητοι καραγκιοζοπαίχτες, την εφαρμόζουν με ευχέρεια και στις δικές τους παραστάσεις. Ο ρυθμός και το προσωπικό ταλέντο **είναι οι ανερμήνευτοι παράγοντες που καθορίζουν την επιτυχία και το προσωπικό στυλ μιας παράστασης** (Μόλλας 2002: 207-8). Μέσω αυτών, ένας καραγκιοζοπαίχτης έχει την ευκαιρία να αφήσει την προσωπική του σφραγίδα σε μια, κατά τα άλλα, συλλογική μορφή τέχνης.*

*Ο καραγκιοζοπαίχτης και μουσικός **Κώστας Καράμπαλης** εξηγεί το ταλέντο ενός επιτυχημένου καραγκιοζοπαίχτη ως εξής: «Να ξέρεις να μιμηθείς χίλιες φωνές ή διαλέκτους, να έχεις μια επιδεξιότητα ανεπανάληπτη, να σχεδιάζεις φιγούρες, να επινοείς το έργο στην ίδια τη σκηνή, να παίζεις χωρίς τη βοήθεια υποβολέα, να είσαι με μια λέξη ποιητής και τεχνικός συγχρόνως, ιδού η τέχνη μας» (Caïmi 1935: 30).2{«Savoir imiter mille voix et dialectes : posséder des mains d'une agilité extrême : dessiner les pantins : concevoir la pièce sur la scène même, et la jouer, sans l'aide d'un souffleur, être en un mot, poète et technicien a la fois, voilà notre art».}*

Τύποι παραστάσεων ως προς τη φωνή και την ομιλία

Παίρνοντας ως κριτήριό μας τον κυρίαρχο ρόλο της φωνής και της ομιλίας, θα μπορούσαμε να κατατάξουμε τις παραστάσεις του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών σε δύο κατηγορίες:

*(1) **Παραστάσεις Λόγου**, που είναι είτε κωμικές είτε δραματικές. Ο κωμικός λόγος και τα ευφυολογήματα στις κωμικές παραστάσεις και ο πιο επίσημος λόγος στα ηρωικά και δραματικά, υπερτερούν των άλλων στοιχείων της παράστασης.*

*(2) **Παραστάσεις Ρυθμού**, στις οποίες η κίνηση επισκιάζει την ομιλία και τον ήχο για προφανείς παιδαγωγικούς λόγους. Η ρυθμική κίνηση είναι πιο κατάλληλο μέσο για τους καραγκιοζοπαίχτες για να απευθυνθούν στα παιδιά, τα οποία δεν είναι πλήρως ικανά να κατανοήσουν τα πιο πολύπλοκα ευφυολογήματα του Καραγκιόζη (Αγραφιώτης 2017: 166-67).*

*Αν και ο ρόλος της ομιλίας είναι αποφασιστικής σημασίας σε κάθε είδους παράσταση, υπάρχουν σκηνές στις οποίες οι χαρακτήρες ούτε μιλάνε, ούτε τραγουδάνε. Η προσοχή τότε εστιάζεται στο ίδιο το θέαμα και ο καραγκιοζοπαίχτης πρέπει να είναι εξαιρετικά επιδέξιος στο πώς χρησιμοποιεί τα χέρια του. **Ο Τζούλιο Καΐμη**, περιγράφοντας την τέχνη του ελληνικού Θεάτρου Σκιών το **1935**, αναφέρει δεκατέσσερις τυπικές σκηνές αυτής της κατηγορίας: χορούς, μάχες (μεταξύ ενός αγγέλου και του διαβόλου, ή ενός καβαλάρη και ενός δράκου, ή ενός ήρωα και ενός θηρίου, ή μεταξύ ένοπλων ηρώων, ή μεταξύ άοπλων ηρώων), θωρηκτά, εκρήξεις κτλ. (Caïmi 1935: 126-127).*

Συνεχίζεται…

ΛΕΣ ΚΑΙ ΗΤΑΝ ΧΘΕΣ:

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ 5ου ΤΕΥΧΟΥΣ

(Ιούλιος-Αύγουστος 2019)

Τέσσερις εικόνες μιλάνε όσο 4.000 λέξεις...

Η αισθητική του Θεάτρου Σκιών

Η ταύτιση του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών με τον «Καραγκιόζη» δεν έχει παγκόσμια ισχύ, καθώς δεν ισχύει για τα υπόλοιπα Θέατρα Σκιών του πλανήτη, όπως, για παράδειγμα, για αυτά που άκμασαν στην νοτιοασιατολική Ασία (Κίνα, Ιάβα, Ινδία) ή για αυτά που εντοπίζονται στην Δύση. Κατά συνέπεια, ο νεοελληνικός Καραγκιόζης αποτελεί ένα «μοναδικό» υποσύνολο του Παγκόσμιου Θεάτρου Σκιών.

Με τη λογική αυτή, ο ειδικότερος εννοιολογικός και φιλοσοφικός προσδιορισμός της τέχνης του Καραγκιόζη έχει ως σημείο αναφοράς τα Θεμελιώδη γνωρίσματα του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών, τα οποία πηγάζουν μέσα από τη λειτουργία και την αισθητική της τέχνης του Θεάτρου Σκιών (ως ένα ενιαίο και αδιαίρετο σύνολο).

Κατά την προσέγγιση, λοιπόν, της έννοιας και της φιλοσοφίας του θεάτρου σκιών, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τα εξής:

- Το θέατρο σκιών έχει ως βασικό σημείο αναφοράς τη σκιά, που γεννιέται με τη συνδρομή του φωτός, πάνω στην τεντωμένη επιφάνεια του επίπεδου πανιού.
- Η δημιουργία των σκιών οφείλεται, επίσης, στις διαδιάστατες φιγούρες, που κινούνται πάνω στο επίπεδο πανί και αποκτούν υπόσταση χάρη στο φως.
- Η κίνηση της φιγούρας μετατρέπεται σε δραματική τέχνη χάρη στο ξωποπιό λόγο του καραγκιοζοπαίχτη.

The Shadow Theatre aesthetics (English Version-Translation)

The identification of the modern Greek shadow Theatre with "Karagiozis" is not global, as it does not apply to other Shadow Theatres of the world, such as those that flourished in Southeast Asia (China, Java, India) or those found in the West. Therefore, the modern Greek Karagiozis is a "unique" division in the international shadow Theatre.

In this sense, a more specific conceptual and philosophical definition of Karagiozis art uses the fundamental characteristics of modern Greek Shadow Theatre as a reference point, which arise through the operation and aesthetics of the Shadow Theatre Art (as an integrated and indivisible whole).

To therefore approach the concept and philosophy of shadow Theatre, we must consider the following:

- The key reference point to Shadow Theatre is the shadow, generated by light on the taut surface of flat fabric.
- The creation of shadows is also caused by the two-dimensional puppets, moving on the flat fabric and materialising due to the light.
- The movement of the puppet transforms into drama through the life-giving narration of the puppeteer.

Τ.Α

ΟΣ ΡΑΔΕΙΣΟ ρουσίαση

ης, σκηνοθέτης και
ης Ξανθόπουλος, στην αρχή,
βευμένο συγγραφέα, λογοτέχνη
έτρο Μάρκαρη, που με γλαφυρό
σε να σκιαγραφήσει τον τόπο και
ης του μεγάλου καραγκιοζοπαίχτη
ανά ερεθίσματα, που ενώ δεν
πακριβώς στις «αναμνήσεις» του,
οδήγησαν να ακολουθήσει το
ου καραγκιοζοπαίχτη. «Το Θέατρο
ό,τι περισσότερο αγάπησα στη ζωή
ς ο ίδιος έλεγε.

στη συνέχεια, ο Πάνος Καπετανίδης, που
ντά στο μεγάλο καλλιτέχνη τα τελευταία,
χρόνια και τον είχε σαν δεύτερο πατέρα,
αναφέρθηκε στις τρεις σημαδιακές συγκυρίες, που οδήγησαν στη σημερινή έκδοση του βιβλίου: «Ο ΒΑΓΓΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ», μια από τις οποίες ήταν η ταινία «Ο Δραπέτης» και η γνωριμία του με τον Λευτέρη Ξανθόπουλο, όπου έδωσε τις φιγούρες του και δίδαξε τον Κώστα Καζάκο πώς να κάνει τον καραγκιοζοπαίχτη.

Ήταν σχεδόν όλοι εκεί. Τουλάχιστον αυτοί που τον αγαπούσαν και τον θαύμαζαν.

Η κόρη του Λίτσα Κόραι-Καρφιάτη, καραγκιοζοπαίχτες, που έκαναν μέρος της μαθητείας τους κοντά του, όπως ο Μιχάλης Ταυλάτος και ο Τάσος Δουρμούσογλου.

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης
Τηλέφωνο: 210 46 16 664
Διεύθυνση γραφείων:
Θησέως 28, Αγιος Δημήτριος

Η κόρη του Παναγιώτη Μιχόπουλου, Σοφία. Ο γιος του Κούζαρου, Αναστάσιος Κούζης. Η Πόπη Τζουβάνα, εγγονή του μεγάλου λαϊκού ζωγράφου του Καραγκιόζη Φώτη Γάμμου. Ο Γραμματέας του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών Τάκης Κωσταβάκης. Ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Εθνικής Σκηνής Θεάτρου Σκιών Άγγελος Αλιμπέρτης. Οι καραγκιοζοπαίχτες Ιάσων Μελισταηνός και Παναγιώτης Χατζηαναγνώστου. Ο Ερευνητής του Θεάτρου Σκιών Δημήτρης Φανάρας. Αρκετοί θαυμαστές του Βάγγου, όπως ο Αντώνης Κλίνης, βοηθοί, όπως ο Μανώλης Χατζηαναγνώστου, βοηθοί του Πάνου Καπετανίδη, όπως ο Λευτέρης Δημητριάδης και ο Γιώργος Φωτειάδης, και φυσικά η βοηθός και συμβία του Πάνου, Κική. Ζητώ συγνώμη, αν χωρίς πρόθεση ξέχασα κάποιον ή κάποια. Πάντως είχε και πάρα πολύ κόσμο, πράγμα αξιοπρόσεκτο για βιβλιοπαρουσίαση τόσο εξειδικευμένου βιβλίου.

Π.Κ.

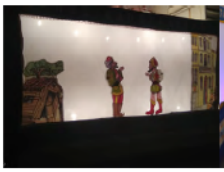

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μηνιάτικη ανεξάρτητη ηλεκτρονική-αδέσμευτη έκδοση, σε θέματα Θεάτρου Σκιών, σάτιρας και ευρύτερης ενημέρωσης
Περίοδος Α' Τεύχος 5 Ιούλιος-Αύγουστος 2019

" Το Εξοχικό του Καραγκιόζη στη Σαλαμίνα "

"Δεν αντέχω άλλο την πείνα... φύγαμε για Σαλαμίνα", λέει ο Καραγκιόζης στην Αγλαΐα και πήγαν μαζί με τα Καλλιτέρια, για τις καλοκαιρινές τους διακοπές στο εξοχικό τους, στην Σαλαμίνα.

Το γνωστό θερινό Καραγκιοζοθέατρο της Σαλαμίνας, που βρίσκεται επί της οδού **Λεωφόρος Ιπποκράτους 156 (απέναντι από τα Κ.Τ.Π.)** είναι έτοιμο να ανοίξει, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, θα σας κρατήσει συντροφιά για όλο το καλοκαίρι. Κάθε Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, **ώρα 21:00**, το Θέατρο Σκιών του **Παναγιώτη Χατζηαναγνώστου** θα σας υποδεχτεί με καινούργιες κωμικές και φαντασμαγορικές παρουσιάσεις, που θα ικανοποιούν το γέλιο και τη χαρά σε μικρούς και μεγάλους.

Τιμή Εισιτηρίου: 3,50 ευρώ

«Καραγκιοζιλίκια»

Για μια ακόμα φορά μια μάλιστα πάει σε πρωτοσέλιδο εφημερίδας (Δημοκρατία, 1-6-2020), ένας ατυχέστατος όρος: «καραγκιοζιλίκια», αντί π.χ. για τον πολύ πιο εύστοχο όρο: «μακαριλίκια», έτσι ώστε να μην αδικείται ο φτωχός μας

ξυπόλυτος ήρωας του Θεάτρου Σιών, ο οποίος, εξάλλου, τασσόταν πάντοτε εναντίον του ευάλωτου πάμπλουτου «Σουλτάνου».

Μανωλάκης ο Βομβιστής

Κυριακή 14 Ιουνίου 2020 Συνδικαλιζόταν η μαμά του Ευριπίδη;

Αγγελική Κώττη από το liberal.gr

Λέγεται πως ο Νίκος Καζαντζάκης απελπισμένος με το χρόνο που του έλειπε, ώστε να προχωρά η δημιουργία του, όπως εκείνος ήθελε, έγραψε κάπου ότι έτσι του έρχεται να τριγυρνά σαν ζητιάνος και να παρακαλεί ανθρώπους να τον ελεήσουν, χαρίζοντάς του από ένα τέταρτο της ώρας τους. Αιώνες πριν από εκείνον, οι πρόγονοί μας ήταν πιο αυστηροί. Χρόνου φείδου, έλεγαν. Δηλαδή, μην σπαταλάς τον χρόνο σου. Δεν είναι ανεξάντλητος, ούτε γυρίζει πίσω.

Να τον αξιοποιείς αποτελεσματικά, είναι μια άλλη ερμηνεία. Ενόσω ωριμάζουν οι συνθήκες, βέβαια, και το προτσές εξελίσσεται. Δεν καταλαβαίνετε τι σημαίνει αυτό. Μερικές φορές ούτε και εγώ καταλαβαίνω τι γίνεται με τις συνδικαλιστικές ηγεσίες. Ας πούμε, η υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού **Λίνα Μενδώνη** είχε τις προάλλες τηλεδιάσκεψη με τα σωματεία εργαζομένων στο θέαμα- ακρόαμα και με την **Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος- Ακροάματος**. Όπως καταλαβαίνουμε, διαβάζοντας πίσω από τις γραμμές του σχετικού Δελτίου Τύπου, μάλλον δεν τα βρήκαν, κάτι άλλωστε που δεν αποτελεί έκπληξη.

Μην ρωτήσετε πώς γίνεται τα προβλήματα του καλλιτεχνικού κόσμου επί δεκαετίες να πολλαπλασιάζονται και κανένα να μην λύνεται. Η μαύρη εργασία παραμένει μαύρη εργασία, οι κακοπληρωμένοι εργαζόμενοι βλέπουν τα πράγματα να χειροτερεύουν, μέχρι και να μην πληρώνονται καθόλου, όλα πάνε χειρότερα (και προ κορονοϊού, εννοείται). Να τη «λες» στο κράτος, αλλά μήπως πρέπει πριν να βάλεις το μυαλό σου να σκεφτεί ότι χρειάζονται αλλαγές; Ότι ο συνδικαλισμός, όπως τον ξέρεις, τίποτα δεν καταφέρνει;

Και τώρα ας έρθουμε την κατακλείδα της ανακοίνωσης που εξέδωσε η ΠΟΘΑ: *«Παρόλα όσα παρουσιάστηκαν από τους εκπροσώπους της Π.Ο.Θ.Α. και των σωματείων, η σύνθεση της τηλεδιάσκεψης, ο μεγάλος αριθμός των προσκεκλημένων σ' αυτήν και η δυσανάλογα μικρή διάρκεια (1 ώρα και 30 λεπτά), κατέστησαν το διάλογο προσχηματικό και μη παραγωγικό»* γράφουν.

Επειδή έχουν περάσει 45 ολόκληρα χρόνια από τις συνελεύσεις στο αμφιθέατρο Παπαρρηγοπούλου της Φιλοσοφικής Αθηνών με τσιγάρα, καφέδες, ενστάσεις, διαδικασίες ατέλειωτες και λόγους ατέρμονους, βρίσκω πως είναι τραγελαφικό ή και σκέτα τραγικό, να μην έχει αλλάξει τίποτα. Να θεωρούμε δηλαδή μικρή διάρκεια για τηλεδιάσκεψη τη μιάμιση ώρα. Αποτελεί χάσιμο χρόνου και όποιος δεν το καταλαβαίνει, ζει έξω από την εποχή του. Όλα τα προλαβαίνεις σε 90 λεπτά, μέχρι και δυο ημίχρονα χωρίς παράταση. Αν θέλεις, φυσικά.

Κι αν θέλεις να πετάξεις την μπάλα στην εξέδρα; Εύκολο και αυτό. Βγαίνει ας πούμε εκπρόσωπος καλλιτεχνικού σωματείου και ζητά το… Ηρώδειο για γενική συνέλευση, επειδή τάχα μου, λόγω κορονοϊού δεν χωρούν τα μέλη του αλλού. Α, ναι, και επειδή το ρωμαϊκό ωδείο είναι… δικό τους. Προφανώς, ανήκει στο λαό κατά προσφιλείς λαϊκίστικες εκφράσεις. Φυσικά, η υπουργική απάντηση ήταν αρνητική, διότι, φαντάζομαι, ως αρχαιολόγος, η υπουργός δεν είχε υπόψιν της να γίνονταν συνελεύσεις όχι σωματείων, ούτε καν της Εκκλησίας του Δήμου, σε ωδεία και θέατρα. Προφανώς, η ταπεινή λαχανοπώλις μητέρα του Ευριπίδη δεν θα τον είχε βάλει ποτέ μέσον τον τραγικό ποιητή γιο της, για να τους παραχωρηθεί το Διονυσιακό Θέατρο, αλλιώς κάτι θα είχε πει ο Αριστοφάνης και θα το μαθαίναμε.

Οι συνδικαλιστές απείλησαν με… καταγγελίες, η υπουργός τους είπε να κάνουν ό,τι νομίζουν και τελικά τους εξασφάλισε την Τεχνόπολη, όπου και θα πάνε. Τι χάσαμε εκτός από τις ώρες μας, για να τα μάθουμε όλα αυτά; Παρά λίγο την υπομονή μας.

Γράμμα από την Μαρίνα Πετρή

στον ΥΠΟΥΡΓΟ κο ΒΡΟΥΤΣΗ

Κύριε Βρούτση,

πάντα συγχαρητήρια για όλα, σας παρακαλώ δείτε το θέμα των Καλλιτεχνών και της τέχνης γενικότερα, βοηθήστε να στηρίζονται μουσεία, φορείς τεχνών, δείτε τους καραγκιοζοπαίχτες μας-ζωγράφους-συγγραφείς-σκηνοθέτες-φωτογράφους. Μία χώρα ξεχωρίζει πάντα με το πνεύμα της το ζωντανό, η συνέχιση από την ιστορία μας, την τόλμη του νεωτερισμού. Δώστε μας καλύτερες προϋποθέσεις ασφαλιστικού, ελαφρώστε τη φορολόγησή μας, δώστε κίνητρα και χορηγίες όχι μόνο σε επώνυμους και φίλους, που συνήθως κάνουν οι συνήθεις πολιτικοί. Είμαι σίγουρη θα βρείτε λύσεις. Είμαι σίγουρη ότι θα κάνετε και πάλι τη διαφορά. Ίσως θα έπρεπε να μας ακούσετε σε πρώτο πρόσωπο κάποια φορά!

Φιλικά και με εκτίμηση,

Μαρίνα Πετρή

Ένας «δικός μας» δεσμεύτηκε με τα δεσμά του γάμου

Την Παρασκευή 26 Ιούνη, ο Νίκος Αλεφραγκής και η Μαρία Κυριαζή, παντρεύτηκαν. Οι ευχές του Καραγκιόζη Αλογόκριτου πιστεύω ότι εκφράζουν και τις ευχές όλων των συναδέλφων καραγκιοζοπαιχτών. Βίον ανθόσπαρτον και με το καλό να υποδεχτούν το 3ο μέλος της οικογένειάς τους.

Μενδώνη από Σέρρες, 28/06/2020:

Ξεκινούν από την 1η Ιουλίου οι υπαίθριες εκδηλώσεις με μέτρα ασφάλειας

Για τις υπαίθριες εκδηλώσεις ζωντανού θεάματος και ακροάματος που θα πραγματοποιηθούν φέτος το καλοκαίρι μίλησε από τις Σέρρες η Υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη.**

Η υπουργός τόνισε ότι οι εκδηλώσεις θα ξεκινήσουν από την 1 Ιουλίου τηρώντας τα μέτρα ασφαλείας αλλά και το πρωτόκολλο του ΕΟΔΥ.

Σύμφωνα, με το Υπουργείο όλες οι υπαίθριες εκδηλώσεις ζωντανού θεάματος θα είναι με 75% πληρότητα.

Από κει και πέρα απόσταση ασφαλείας 1,5 μέτρου στην ουρά για να εισέρχονται οι θεατές στο χώρο της εκδήλωσης. Και φυσικά τα μέτρα ασφαλείας όπως οι απολυμάνσεις, η καθαριότητα των χεριών κλπ., συμπλήρωσε η κ. Μενδώνη.

Εξειδικευμένα τα μέτρα τις επόμενες ημέρες.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟΥ
ΣΚΙΩΝ
ΔΗΜΟΣ
ΝΕΑΣ
ΙΩΝΙΑΣ
Φεστιβάλ 9ο
Καραγκιόζη
Νέας Ιωνίας
Από 7
μέχρι 12
Σεπτέμβρη 2020
ΣΤΑΜΟΣ
Αφιέρωμα στον Πειραιώτη Καραγκιοζοπαίχτη ΣΤΑΜΑΤΗ ΓΕΝΕΡΑΛΗ

ΘΕΛΕΙΣ ΤΟΥΛΟΥΜΠΑ
Ή ΤΟΥΛΟΥΜΠΑΚΗ;